

AGBLE! ¹⁷

"AGBLE" betyder fält på ewe-språket. "AGBLE!" = Till fälten!, Till arbetet!, Kom igen!, Sug i!

Nr2 1987-88

November 1987

BULLETIN från
Molkoms FHS-Internationella linjen
Svenska Togoföreningen

Värmlands läns folkhögskola
Box 66
660 60 Molkom

Bästa läsare!

I det här numret kommer först några glimtar från vårt dagliga arbete här i Molkom. Dit hör Marias och Kristians berättelse om morotsveckan och Thomas' beskrivning av ett studiebesök hos Evert Jernberg i Spetterud. Abla har skrivit om CRASE idag och Kofi berättar om sina erfarenheter under jordbruksveckan.

Ulf har tagit upp ett, tyvärr, ständigt aktuellt ämne, nämligen rasismen.

En liten provkarta på Ablas och Kofis upplevelser hittills hos oss finns också med.

Kattfamiljen har besökt oss i början av oktober. De har även skickat oss ett brev med goda råd inför vistelsen i Kuma-Dunyo. Och från Mariska, som tyvärr inte kunde komma hit, har vi fått en fin höstdikt. Se under "Medlemsnytt"!

Från Foyer Rural/CRASE har vi inte fått någon "officiell" rapport, sedan den i somras med den ekonomiska redogörelsen för första halvåret 1987. Av privata brev framgår dock att man just har börjat grundarbetena till det nya elevhemmet.

Vi redovisar en rapport från styrelsemötet i Molkom i början av oktober. Av "Gåvoredovisning" och "utbetalningar" framgår att vi skickat ytterligare pengar till bygget samt till kooperativet vid CRASE.

Program över kursaktiviteterna i samband med årsmötet på Fornby (21/11, 22/11 1987) bifogas separat detta nummer av AGBLE!.

I DETTA NUMMER:

- * Morotsveckan
- * Hos Evert
- * Kofis jordbruksvecka
- * CRASE idag (Abla)
- * Stoppa rasismen
- * Medlemsnytt

Kattfamiljen på Molkombesök

Brev från Katterna

Dikt av Mariska

- * Svenska Togoföreningen

MOROTSVECKAN

5-9 okt 1987

En vecka i början av oktober var det dags för oss på Togo-linjen att besöka några varmländska jordbruk, för att få en inblick i hur den svenske bonden idag lever och arbetar. Det finns ju många olika typer av jordbruk i Sverige och för att kunna jämföra dem sinsemellan blev vi utplacerade på gårdar av ganska skiftande karaktär. Några av oss besökte gårdar med mjölkproduktion, som i sin tur drivs på olika sätt, och några var hos olika grönsaksodlare. Vi fick på vår lott att bo och arbeta tillsammans med Conny Larsson på gården Högåsen, Övre Ullerud utanför Deje. Conny bedriver alternativ grönsaksodling, och odlar potatis, morötter, kålrötter, vitkål, lök, rödbetor och kryddväxter. Med alternativ odling menas att inga konstgödselmedel eller kemiska bekämpningsmedel används.

Conny driver odlingen, tillsammans med en kompanjon, som ett handelsbolag under namnet "Torkans Offer". De har även en anställd på deltid och anlitar även skolklasser under högsång.

Torkans offer är anslutna till Samodlarna i Värmland, en ekonomisk förening som omfattar ca 25 alternativa odlare i Värmland. Varje företag gör en planering på hösten vilka grödor och hur mycket man vill odla kommande år. Styrelsen går igenom och bedömer om planerna stämmer överens med efterfrågan. Under skördetiden ringer odlarna in till en telefonsvarare två gånger i veckan, och talar om vilka grödor som finns för försäljning och hur mycket av varje gröda. Kari på Torfolk, en annan alternativodlare, som är försäljningsansvarig, tar upp beställningar från kunderna och fördelar dem på de olika odlarna. Det finns ca 12 odlarföreningar i landet, men de är ganska ojämnt fördelade. "Samodlarna i Sverige" fördelar varorna mellan dessa. Samodlarna i Värmland är en stark förening och säljer även utanför länet, till storstadsregionerna.

Conny anser att det är en styrka för hans företag att flera grödor odlas. Han ser positivt på framtiden och menar att så länge konsumenterna är beredda att betala för alternativodlat, är det inga problem med avsättningen av grödorna. Men även om

det skulle visa sig att grönsaksodlingen blir olönsam i framtiden ser inte Conny det som något stort problem. Han har föräldragården Näs, som han så småningom ska ta över, som en trygghet, och dessutom sitt deltidsjobb som lärare.

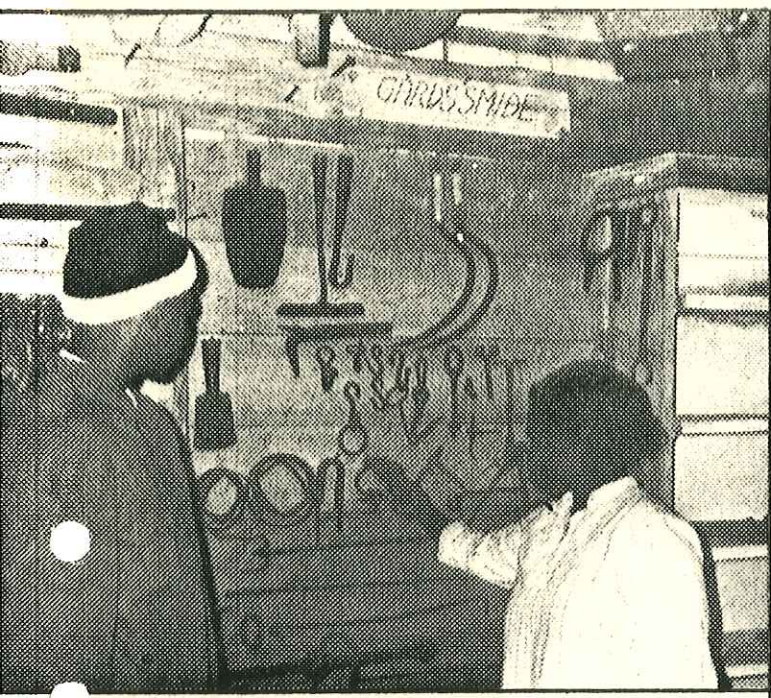
Ett problem som alla alternativa odlare har att brottas med, är att odlingstekniken inte är helt utvecklad än. Odlarna själva får göra egna försök för att komma fram till den odlingsteknik som ger bäst resultat. Alternativ grönsaksodling kräver en större arbetsinsats än konventionell odling, vilket vi fick prova på under veckan. Vårt arbete bestod av handskörd och paketering av framför allt morötter och kålrötter. När vi kröp omkring där mellan raderna och regnet stod som spön i backen kunde vi inte göra annat än beundra de människor som trots allt slit ändå vill hålla på med det här.

Kristian och Maria.

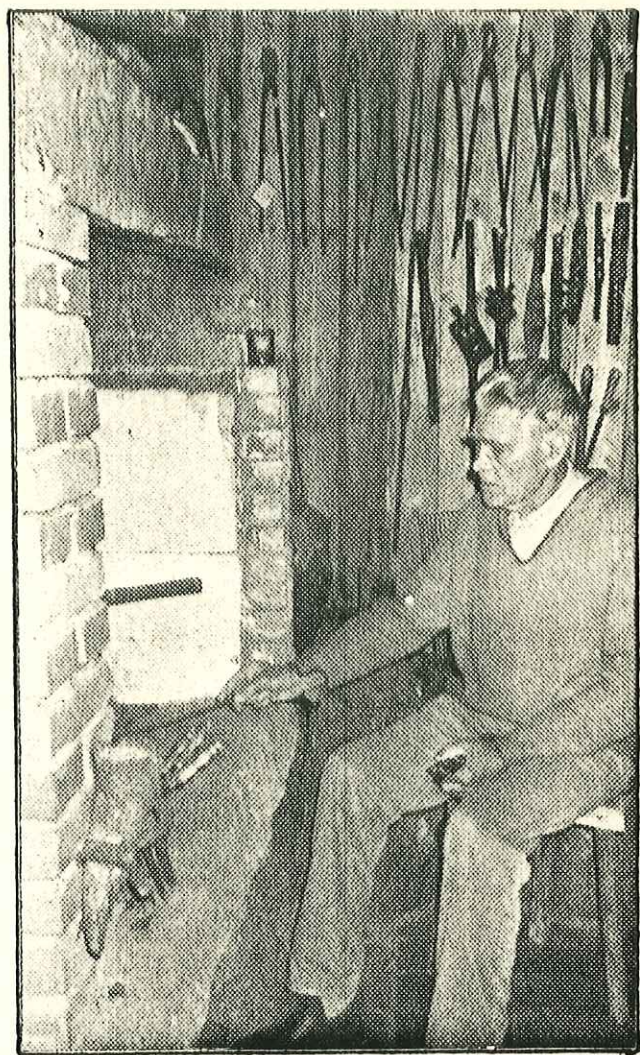
HOS EVERT

Den 18/10 var det dags. Det var en vanlig söndagsmorgon. För några minuter hade vi glömt bort dagens strapats men den illusionen bröts snabbt när Mats klöv in i matsalen på skolan, han hade som vanligt sitt höga tempo och det var bara för Anneli, Thomas, Abla och Kofi att göra sig redo för färden till Evert Järnberg, som bor cirka en mil ifrån folkhögskolan. När vi kom ut ifrån matsalsbyggnaden tittade vi självklart efter en bil, men vi hade bedragit oss å det grövsta så det var bara att traska på i naturen. Vid lunch tid var vi alla framme hos Evert.

Vi togs hjärtligt emot av Evert och hans fru Linnea som bor på gården i Spetterud. På deras ägor finns ett relativt nyrenoverat boningshus och två ladugårdar från 1800-talet. Vid utkanten av deras tomt står det en gammal smedja på cirka fyra gånger fem meter. Dit skulle vi först, beordrade Evert. Vi skulle grilla korv och inta en del dryck. Under timman som förflöt i denna smedja fick vi reda på en del om den och om Evert själv. Själva smedjan flyttades ifrån gården Åstorp till Spetterud 1813 och det var bl.a Linneas morfar som gjorde detta. Först 1973 återinvigde Evert smedjan men då i ett annat utförande, ett smedjemuseum med allt man kan tänka sig.

Kofi och Abba beundrar alla de olika brukföremålen, som gårdssmeden tillverkade förr.

Evert Jernberg vid härden.

I gårdsmuséet demonstrerar och berättar Evert Jernberg för Annelie, Thomas, Kofi och Abba.

Lite historia om Evert och hans släkt. Hans far Johan föddes på höjda 1870. Johan träffade sin fru, Everts mamma, i Göteborg när han jobbade som servitör mellan åren 1895-1905. År 1905 flyttade de till Borserud i Nyeds socken. 1910 föddes Evert och 1920 dog Everts far. Ett antal år senare träffade Evert sin blivande fru. De vigde sig 1939 och 1948 flyttade de till Lindfors och idag bor de fortfarande i Spetterud, dit dom flyttade 1965.

Evert har även jobbat på Blombacka bruk som dom flesta i hans släkt och av det skälet har han inrett ett museum i en av ladugårdarna, Så vi lämnade smedjan och traskade iväg till Everts museum. Där möttes vi av allt man kan tänkas ha på en gård förr: Allt frun behövde i köket och ute i ladugården, jaktredskap, slädar, vagnar, saker till oxar och hästar, ja allt. Till detta har Evert lyckats få ihop en historieberättelse om bygden och fotografier därtill. Överallt på väggarna

hänger inramade texter med historiska notiser om olika föremål och de människor som använt dem.

Ni kanske undrar var namnet Spetterud kommer ifrån. Marken gården står på tillhörde en gång Lindfors bruk och 1640 bröts bl.a marken upp med spett och därav namnet Spetterud.

Efter en intressant pratstund tog vi adjö av Evert och Linnea, Sen var det den långa vägen hem igen men då nöjda och belåtna...

Kofis jordbruksvecka

Au mois d'octobre moi et une autre personne du groupe nous avons parti pendant une semaine à une ferme.

La ferme de ce paysan est situé au nord du Kil, près du lac Fryken.

Le fermier en possède un champs de 70 hectares; Egalement 70 hectares de forêt. Ce paysan a loué 8 hectares pour le paturage des vaches. Il projetait de louer encore 30 hectares du terrain.

Cet homme en possède des lapins et 12 vaches. Les vaches produisent 175 000 litres du lait par ans.

J'ai aidé ce fermier pendant une semaine. Chaque matin et soir nous ramassons les litières des animaux ainsi que nous traisons le lait dans le pis des vaches. Un soir nous avons été à la recherche de paille. Les animaux sont nourris avec la paille et les céréales. Les bêtes sont traités par un vétérinaire en cas des maladies.

Les vaches avait donné 3 veaux. Globalement il a réservé les céréales et la paille pour les vaches en hotone.

Ce travail est efficace. Quand tous les paysans du monde entier travail comme ça, le taux de production agricole sera monté et la famine va se diminuer. Le cultivateur fait un effort pour abolir la misère. Essentiellement il veut maintenir la révolution verte et le développement fondamental.

Nyamedzose Kofi

Översättning:

I oktober månad var jag och en annan medlem i gruppen ute på en gård under en vecka.

Gården ligger norr om Kil, nära sjön Fryken.

Lantbrukaren har där 70 hektar åker och även 70 hektar skog. Han arrendera också 8 hektar betesmark åt korna. Han planerade att arrendera ytterligare 30 hektar jord.

Den här mannen har kaniner och 12 kor. Korna producerar 175 000 liter mjölk per år.

Jag har hjälpt till hos den här lantbrukaren under en vecka. Varje morgon och kväll gör vi rent hos djuren och mjölkar korna. En kväll hämtade vi halm. Djuren föds upp med halm och säd. De behandlas av en veterinär, om de blir sjuka.

Korna hade fått tre kalvar. I huvudsak var säden och halmen reserverad för kalvkorna.

Detta arbete är effektivt. När alla bönder påhela jorden arbetar på det här sättet, kommer jordbruksproduktionen att öka och svälten kommer att minska. Jordbrukaren anstränger sig för att göra slut på fattigdomen. I grunden vill han vidmakthålla den gröna revolutionen och den fundamentala utvecklingen.

C.R.A.S.E. idag

C.R.A.S.E., Centre Rural d'Activités Socio-Educatives. Il est bloqué la délinquance juvenile et évité l'exode rural, sous le Ministre de la J. S.C. (Jeunesse Sport de Culture) en 1978 par l'association suédoise.

Septembre 1987 l'effectif de C.R.A.-S.E. ou foyer est de 58 apprenties: (29 garçons et 29 filles)

Dans le C.R.A.S.E., il y a cinq ateliers : menuiserie, Couture, Sculpture, fonderie et Forge. Chaque apprenti doit faire trois ans avant de passer l'examen de passage de syndicat pour avoir le diplôme de gouvernement togolais. sans ce diplôme on ne pourra plus travailler au Togo. Avec ce diplôme de Syndicat qu'on va savoir que tu as bien appri ton métier.

Dans C.R.A.S.E. on est d'autre activité comme Cooperative: élevage, agriculture, sport etc...

Il y a cinq encadreur et Directeur.

Il existe un comité local du C.R.A.S.E.

Le Président de ce comité est:

Monseur BLU KOSIKUMA

Molkom le 11/11/1987.

Par BADAGBOR ABLA.

Översättning:

C.R.A.S.E., Centre Rural d'Activités Socio-Educatives (Landsbygdscentrum för samhällspedagogisk verksamhet) har motverkat ungdomsbrottsligheten och hejdat flykten från landsbygden. Centret leds av ministeriet för ungdom, sport och kultur och stöds av Svenska Togoföreningen.

I september 1978 hade CRASE 58 elever (29 pojkar och 29 flickor).

På CRASE finns det fem verkstäder: Snickeri, sömnad, träskulptur, gjuteri och smide. Varje elev måste göra tre år innan man kan få examen, som ger medlemskap i fackföreningen. Det ger rätt till ett diplom från regeringen. Utan detta diplom kan man inte arbeta i Togo. Detta diplom visar att man har lärt sig sitt yrke ordentligt.

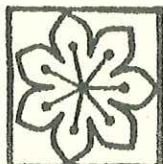
På CRASE finns annan verksamhet också, som t.ex. kooperativet med husdjursuppfödning och jordbruk, sport etc...

Det finns fem lärare och en rektor på skolan.

Det finns också en styrelse ("lokal-kommitté") för CRASE. Ordförande i denna styrelse är M BLU Kosikuma.

FOLKBILDNING och LIVSVILLKOR I U-LAND

Folkhögskolekurs med u-landsinriktning i projektarbetsform. Tre månader av kurstiden förläggs till en byfolkshögskola i Togo, Västafrika. Kursstart omkr. 1 sept. 1988.

Värmlands läns folkhögskola

Box 66

660 60 Molkom

Tel. 0553-100 04

Kofi och Abla i Molkom

Den 29 september kunde vi äntligen ta emot våra två gäster från Foyer Rural/CRASE i Kuma-Dunyo: Badgbor Abla från sömnadsgruppen och Nyamedzose Kofi från snickargruppen.

Efter en knapp veckas "inskolning" i vår grupp var det dags att följa med var sin av de svenska kamraterna ut på en veckas arbete på ett värmländskt jordbruk. För Kofi blev det en drastisk upplevelse att möta svenska kor. Sådana består hade han inte tidigare haft någon närmare kontakt med. Abla kände sig kanske mera hemmastadd med grönsaksodling, som hon fick vara med om.

Kofi fick direkt efter jordbruksveckan stifta bekantskap med den svenska sjukvården. Det visade sig att han fått en släng av malaria (!). Sjukhusvistelsen fick dock avbrytas efter tre dagar. Kofi kunde nämligen inte få i sig någon mat. Dels kändes institutionsmaten i plastförpackning ännu mera främmande än vanlig svensk mat, dels var det en helt ny situation för Kofi att äta alldeles ensam på ett isolerat rum på infektionskliniken i Karlstad. Han som aldrig ens sovit ensam i ett rum innan han kom till Sverige! Nåväl, åter i Molkom kunde han äta igen och efter en tablettkur var han helt frisk igen.

Abla och Kofi deltar givetvis i alla delar av vår verksamhet, dvs även det dagliga arbetet på skolkooperativet och olika dagsverksinsatser. Senaste lördag fick Abla göra rätt för sig i en pappersinsamling i Molkom, som vi genomförde i samarbete med en natur- och miljögrupp på grundskolan.

FORNBY, MORA, SKATTUNGBYN, BERGKARLÅS.

Sista veckan i oktober hade vi kursuppehåll i Molkom. Veckan inleddes för Ablas och Kofis del med det traditionella råakekalaset på hembygdsgården i Molkom. Deras respektfyllda och försiktiga hållning till denna värmländska nationalrätt påminde mycket om våra kursdeltagares första närmande till den togolesiska motsvarigheten, fufu.

På Fornby folkhögskola medverkade Abla och Kofi en kväll i studiecirkel om "Kvinnans roll i Afrikas utveckling". Det blev en intressant diskussion med jämförelser mellan kvinnans situation i Öst- resp. Västafrika. Eftersom cirkeldeltagarna, med Sigge och Gunilla Niwong som ledare, är engagerade i ett stöd till folkbildningen i Karagwe-distriktet i Tanzania, fick

vi god anledning att utbyta erfarenheter kring folkbildning och landsbygdsutveckling i Karagwe och Kuma-Dunyo.

I Mora tog Ann-Marie Svensson emot oss och Susanne kom resande från Uppsala. Om vårt besök på Mora folkhögskola berättas under rubriken "Kofi och Abla från Togo lär tunnbrödsbak i Sverige".

Efter att ha medverkat i en fransklektion med Ann-Marie på den jättelika Noretskolan måste det ha känts omskakande för Abla och Kofi att hamna bland små elever från klass 1 och 3 i den lilla byn Bergkarlås. Men här vet man i alla fall var Togo ligger. Genom Viola Johansson, hennes kolleger och elever har kontakter knutits mellan Bergkarlås och små byskolor i Kuma-området i Togo i samband med Molkomgruppernas resor dit. Jag tror, att Abla och Kofi kände sig nästan som hemma i Bergkarlås.

Besöket hos kursen i resursbevarandeförsörjning i Skattungbyn känns viktigt - om än alldeles för kort - av flera skäl. Våra gäster från Togo bländas lätt av det de ser av vårt jordbruk: Högmekanisering, effektivitet, storleken. Baksidan av hantering presenterar sig emellertid inte lika braskande och förföriskt för dem: Kemiska föroreningar, vattenförstöring, fiskdöd, skogsdöd, förändrade matvanor etc., etc. Besöket i Skattungbyn ger oss en anledning försöka förklara för våra gäster att vår livsstil även har en fränsida som inte glänser så förföriskt alla gånger medan deras egen kultur har värden, som ofta glöms bort eller förträngs.

Kofi och Abla från Togo DD29/10 -87 lär tunnbrödsbak i Sverige

Mats Matsson, Ann-Marie Svensson och Susanne Ljung med Kofi Nyamedzose och Abla Badagbor från Togo. Det vore ett brott att ta bort de svenska folkhögskolorna, tycker både afrikanerna och svenskarna som haft mycket glädje och nytta av kulturutbytet.

MORA (DD). Från ett varmt land där man inte mjölkar korna, odlar det mest av sin föda själv, har mer tid för varandra och stor respekt för äldre kommer Kofi nyamedzose och Abla Badagbor.

De är 20 respektive 24 år gamla och går på den svenskstödda folkhögskolan i Kuma-Dunyo i Togo, Afrika. Den här veckan hälsar de på vid Mora folkhögskola.

Initiativet till folkhögskolan i Togo som ligger i västra delen av afrika, tog svenska Togo-föreningen -67. Huvuddelen av styrelsemedlemmarna bor i Mora. En av dem är Ann-Marie Svensson. Hon har varit elev i Togo sam tllare för en svensk elevgrupp.

— När man åker dit märker man att det itne bara är elände i u-länderna. Allting tar längre tid, men alla kunskaper finns i byn och gemenskapen är väldigt stor, berättar Ann-Marie.

U-land "inte så bra"

Hon utbildade sig från början till civilekonom.

— När jag gick på utbildningen fick vi lära oss att de var en merit att ha arbetat utomlands, men undantag för u-länder, det var däremot en dålig merit, berättar hon.

Trots detta gav hon sig iväg till Togo. Ångrar du det nu?

— Nej, tvärtom så ångrar jag nästan att jag utbildade mig till ekonom och drog på mig en massa

studieskulder. Utbildningen var grund och ensidig och gick bara in på företags- och nationalekonomiska teorier. Jag tyckte att något fattades.

Idag har Ann-Marie ändå användning av utbildningen, men kanske inte som lärarna tänkt sig.

Ordnar kurs i Togo

— U-länderna slapp att betala räntor på skulderna till i-länderna skulle de klara sig mycket bättre. Jag läste någonstans att biståndet bara täcker en tredjedel av skuldräntorna de betalar om året. Så egentligen betalar u-länderna mer till oss än vi till dem.

Molkoms folkhögskola i Värmland ordnar varje år en kurs förlagd till skolan i Togo. Syftet med kursen är inte som med de flesta andra u-landskurser att utbilda biståndsarbetare, utan istället vill man att eleverna ska få kunskaper om folkets levnadsförhållanden så att man sedan på ett vettigt sätt kan arbeta på hemmaplan.

— Tack vare motgångarna är vi i ett bättre läge i Togo nu än vad endel andra biståndsprojekt är, säger lärare Mats Matsson.

Frälsa tredje världen

På 60-talet ville svenskarna och många andra i västvärlden ut och frälsa u-länderna från fattigdom och svält. Istället för att ta tillvara på kunskaper och tillgångar som redan fanns i länderna planerade man själva och skickade ner arbetare som byggde det planerade. På en skiss från den tiden är hela byn i Kuma-Dynuo nerklottad med

byggnadsprojekt som lyckligtvis inte blev av.

Folkhögskolan fungerar bra och utbildar ungdomarna i byn samtidigt som den motverkar den snabba flyttningen från landsbygden till städerna.

Usch för kylan

Kofi och Abla vill bli snickare och sömmerska. När vi kommer på besök har Abla just fått reda på att hon klarat sin sömnadsexamen.

— Nu tänker jag flytta tillbaka till min hemstad och försöka öppna en egen syateljé, förklarar hon.

Här i Sverige har Abla och Kofi följt med i det svenska skolarbetet. Som de andra eleverna på Molkoms folkhögskola har de varit ute och praktiserat på svenska smågårdar. De har också fått baka tunnbröd, arbetat med keramik och konst.

— Roligt, säger de.

Men klimatet är de inte lika förtjusta i. Abla har frossa och sitter insvept i en stor filt.

Respekt för äldre

— Vi har mycket att lära av dess kultur. I Togo har man bland annat en väldigt respekt för de äldre. Den rotlöshet som finns hos svenska ungdomar idag tror jag beror på att vi tappat bort det där. Vi har ett generationsglapp och de äldre betraktas mest som jobbiga, säger Mats Matsson.

Både han och Ann-Marie tycker att de fått ett helt annat perspektiv på saker och ting sedan de bott i Togo och har sett hur livet kan gestalta sig för andra.

MARIA LINDBLOM

STOPPA RASISMEN.

Sitter på ett tåg, är på väg hem från Göteborg. har varit på Riksförbundet Stoppa Rasismen(s) andra kongress.

En i mitt tycke mycket bra kongress, många bra saker sades, många bra diskussioner och många bra beslut fattades.

Ändå känner jag mig rädd, vad är det för värld som vi lever i?, vi människor, lär vi oss aldrig någonting? allt tycks gå igen, samma mönster, samma tendenser, samma ondska!

Det som våra föräldrar såg och upplevde på 30 och 40-talet, är det på väg att upprepas?.

Jag vill bara inte tro det, är det verkligen möjligt att vi återigen ska hamna i fällan?.

Vad är det som jag pratar om?, jo den allt mer tilltagande rasismen och fascismen som breder ut sig över stora delar av Europa.

I Frankrike har Jean-Marie Le Pen:s rasistiska Front National i dag 17% stöd i opinionsundersökningarna, i vissa kommuner upp till ett 30% stöd, dessa människor stöder alltså en man som bl.a. har sagt att judeutrotningen under andra världskriget bara är att betrakta som en bagatell i historien!. Hur kan en sådan man få fortsätta som politiker?.

I England görs idag uttalanden, av människor som både är respekterade och "ansedda", som var helt otänkbara för bara 10 år sedan.

Dessa människor antyder och i vissa fall säger de det rent ut, att en tänkbar väg ut ur den ekonomiska krisen och arbetslösheten är att rasisterna/fascisterna får ta makten och på det viset eliminera oönskade minoriteter i samhället.

En redaktör på tidningen "Sunday Times" har sagt att man borde installera en rasistisk/fascistisk regering, för det är ju bra för Syd-Afrika!.

I staden Leeds berättas det att rasisterna/fascisterna i princip har tagit över, dagligen så säljs det öppet, på gator och torg, upp till 50 olika rasistiska tidskrifter!.

De få anti-rasister som fortfarande vågar göra motstånd har överfallits a det grymmaste, man talar om avslagna ben och armar, krossade käkar och massakerade ansikten.

Rasismen har alltså en direkt koppling till våldet, det sker en våldsam rasistisk attack var 7 1/2 minut i

England idag.

Allt det här fortgår utan att myndigheterna ingriper, tvärtom det rasistiska polisvåldet blir allt vanligare och grymmare.

De lokala myndigheterna erkänner att man i mångt och mycket har tappat greppet om våldet, som visar sig i många olika former.

Orsakerna till att det har blivit så här är ju många, några är arbetslösheten och bostadsbristen, det finns idag ca 4,5 miljon arbetslösa och rasisterna/fascisterna utnyttjar självfallet dessa problem.

Dessa destruktiva och mörka tendenser har förstärkts och konsoliderats under de konservativas ledning, och inget politiskt parti vågar idag offentligt säga att man bekämpar dessa destruktiva krafter.

Självfallet så är inte "fallet Leeds" en spegling av situationen i alla större engelska städer, men det är ändå så att rasismen idag betraktas som rumsren i stora delar och det visar på en minst sagt oroande utveckling.

Mönstret är detsamma i många länder i Europa idag, i Norge går ett klart rasistiskt parti framåt under ledning av Carl I Hagen, och allt fler länder förordar en restriktivare flyktingpolitik.

I både Frankrike och Sverige kommer Front National och Sverigepartiet att göra ett försök till att åstadkomma ett parlamentariskt genombrott i valet 1988.

Sverigepartiet, ja hur ser det egentligen ut i vårt eget land?.

Trots att rasister i Sverige vid flera tillfällen fått erfara att det finns ett hårt motstånd, trots att rasistiska manifestationer vid flera tillfällen stoppats, har deras invandrarfientlighet drabbat många.

Människor på flykt undan fängelse och tortyr jagas iväg av svenska rasister när de trott sig hittat en fristad i Mellerud.

Sommaren-86 slås Ronny Landin ihjäl, när han försöker försvara några invandrarungdomar, som angrips av rasister.

Aggressiva och målmedvetna rasistiska organisationer finns nu på flera håll i landet.

Man uppmanar bl.a. sina anhängare att arrangera sk. "patriotiska" fester i invandrarfienta områden, första

exemplet på detta blev när 150 skin-heads samlades i Hovsjö, en förort till Södertälje.

Myndigheternas behandling av flyktingar och invandrare har under de senaste åren varit hård och speciellt polisens övergrepp har varit många.

Trots att man har uppgett att flyktingbarn endast i undantagsfall ska spärras in och bevakas, sker detta metodiskt på flera håll i landet, under tiden Oktober-86 till Maj-87 låstes ca 360 flyktingbarn in på olika institutioner och nya uppgifter visar att fängslandet av barn fortsätter i samma takt.

I Oktober-86 gick man t.o.m. så långt att man ansåg det lämpligt att skicka ut ett trettiotal k-pistbeväpnade poliser för att gripa en 1-årig Peruansk flicka.

I många kommuner verkar lokala politiker för att flyktingar inte ska mottas, i Sjöbo vill man ha en folkomröstning för att bestämma om människor ska ha rätt att fly undan tortyr och förföljelse.

Trots dessa alarmsignaler låter de etablerade partierna denna hets växa i styrka, sjöbopolitikerna tillåts fortfarande vara centerns och moderaternas offentliga representanter.

Invandrarna som redan tidigare haft svåra bostadsproblem, vill man nu i flera kommuner neka bostad pga. deras etniska tillhörighet.

De rasistiska och facistiska organisationerna går alltså ständigt framåt i stora delar av Europa, de blir mer och mer rumsrena och det etablerade samhället sätter inte emot i tillräckligt hög grad, det hänger alltså till stor del på oss själva, på den folkliga mobiliseringen och opinionen, om vi ska komma tillrätta med denna minst sagt skrämmande utveckling.

Självfallet så bör vi alla ingå i denna folkliga opinion, för nu har det nog gått dithän att vi inte bara kan tala om skrämmande tendenser, i mångt och mycket har det nu blivit en realitet på många håll.

Alla bör nog ta sig en allvarlig funderare på situationen i Europa och handla därefter.

Glädjande är dock att allt fler människor engagerar sig i den anti-rasistiska rörelsen, rörelsen har gjort och gör mycket för att skapa ett humanare och mänskligare samhälle.

Avslutningsvis: Det svenska samhällets attityd mot flyktingar och invandrare blir alltmer reaktionär, att som polisen utvisa flyktingar med k-pistar och ta bebisar som gisslan borde tjäna som väckarklocka även för dem som sover sig igenom tillvaron. De ekonomiskt krisdrabbade europeiska samhällssystemen är de enda orsakerna till arbetslösheten, bostadslösheten m.m.

Det är sådana problem som är grogrund för rasismen och den reaktionära invandringspolitiken.

Den rasistiska terror som breder ut sig är i själva verket bara toppen på det isberg av reaktionär invandringspolitik som flera regeringar utövar, även den svenska regeringen.

Att de rasistiska organisationerna är för små för att man ska ägna dem någon uppmärksamhet är inget argument, dessa grupper är ovanligt välorganiserade och har förgreningar in i långt mer "välvärdade" och inflytelserika organisationer, de har även stöd av mycket mer mäktiga organisationer i Europa.

Ronny Landin blundade inte, han sållade sig inte till den skara "förståndiga" människor som tror att problemen löses av sig själv om man struntar i att ta sitt personliga ansvar.

Ronny Landin hade inte behövt dö, om tillräckligt många människor hade följt hans exempel hade rasisterna stoppats genom folkets mångfald.

När ska rasismen stoppas?, ja det är upp till dig som har ett hjärta som klappar för samförstånd mellan folken.

Gör en insats genom att krossa den cancersvulst som sakta men säkert växer sig allt större i Europa och Sverige, innan det är för sent!.

"Det mest allvarliga är inte de onda människornas handlingar, utan det är de goda människornas tystnad".

MEDLEMSNYTT

I början på oktober hade vi besök i Molkom av (nästan) hela Kattfamiljen, som besökte Kuma-Dunyo i våras. Det var bara Marit (i Tromsø) och Mariska (i Castricum, Holland) som inte kunde komma. Det var skönt med litet trängsel uppe i "10-an". Minns ni, hur vi ansträngde oss vid kursstarten -86 att försöka få er att bo i dubbelrum, därför att det var trångt på internatet? Vi lyckades inte helt den gången. Men nu, i oktober -87, trängde hela gänget ihop sig på madrasser i det minsta av flera möjliga rum! Jag vill gärna se

detta som ett tecken på en positiv utveckling. Och att höra t.ex. Ulf prata franska (för det kan väl ändå inte ha varit ewe ?!) med Abla och Kofi, det visar på en utveckling, som den märker bäst, som inte varit med under de tre månaderna i Kuma.

Under Kattfamiljens besök var det också vernissage på Molkoms bibliotek för Jills utställning med motiv från CRASE och byarna däromkring. AGBLE! var där och förevigade evenemanget. Efter två veckor på Molkoms bibliotek, finns utställningen nu på Mora folkhögskola.

Jill tillsammans med Maria, Kofi och Abla samt Christer, bibliotekarie vid Molkoms bibliotek.

Brev från Kattfamiljen

Kära nya Togoresanden

Vi i den stackars familjen går nu mot allt mörkare och kallare tider; medan ni går mot allt ljusare - ibland är livet allt orättvist! Men vi vet åxå att ni har några "besvärigheter" framför er och vi tänkte varna er för några. Först och främst nu, när ni börjar närma er luciafirandet - vi råder er att inte "lussa" för Mats. Men om ni ändå vill vara ihärdiga och försöka, så se till att ni är där före 4 (på morgonen!). Annars är han inte hemma och ni går miste om all glögg och pepparkakor, som ni drömt om! Håkan är ju för all del lite mer lätthanterlig (dvs han är hemma!) men inte heller här kan ni räkna med glögg. Nu är det ju även så att alkoholhaltiga drycker äro icke särdeles erkända eller populära? i Molkomstrakten. Men när ni seare flyger till det förlovade landet i söder, finns där förvisso ingen glögg, men det finns ju andra ädlare drycker, som både är erkända och populära - då bla palmvin. När ni då inbäljat mycket erkända mängder av denna ädla dryck - så tänk ordentligt innan ni letar upp en toalett. Annars kan det gå som det gjorde ibland för vår kära Pia. Hon trodde hon blev visad till toaletten; klev in och kissade i tvättstugan(?). När hon sedan kom ut, fick hon till

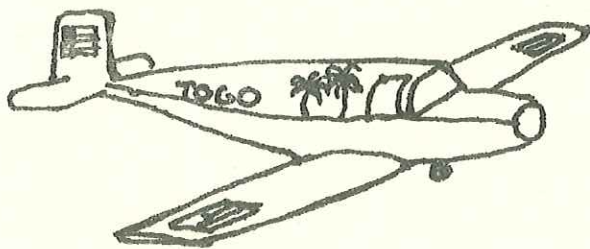
sin stora förskräckelse se hur barägaren visade en annan turist till den egentliga toaletten som låg ett par dörrar bort! Ja, ja, så kan det gå när man dricker "ädla drycker". Och när ni nu vet hur mycket som kan gå galet i det kladdiga, varma, mycket ormriska farliga land; så kan ni väl genast (= snarast) skicka edra betalbiljetter till familjen, som kan tänka sig att offra ännu en vinter till förmån för er hälsa.

Kurran

a förväntans-
- fulla

Kramar

The Cat family

Tragedi är att veta att
man blir kvar, här.

Även om Mariska inte kunde komma till Kattfamiljens träff i Molkom, så var hon ändå med. På måndagen, då vi redan skilts åt, kom ett mycket trevligt brev, som nu går runt bland familjens

medlemmar (det har väl inte fastnat någonstans?). I brevet fanns också en dikt, som vi vill bjuda alla våra läsare på. Tack, Mariska!

Mariskas dikt

Och nu är det höst igen
men det är inte sant,
för det är inte samma höst
som förra året.

Hösten är vacker och bär många frukter.
Men om man inte tänder ljus
när det blir mörkt
på kvällarna,
då börjar längtan och drömmarna ...

Varje gång när solen går ner
gråter Naturen.
Gula, orange, rosa, röda och violetta
tårar
färgar luften.

SNART ÄR DET JUL!!!

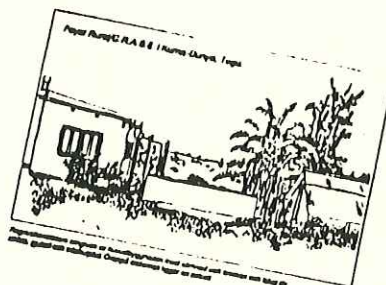
Vår almanacka för 1988 som vi presenterade i förra numret av Agble! är en utmärkt julklapp!

Enstaka eller några få exemplar rekvideras fortfarande enklast genom inbetalning på Sv. Togoföreningens pg 673844-7. Skriv på blanketten att det gäller almanackan.

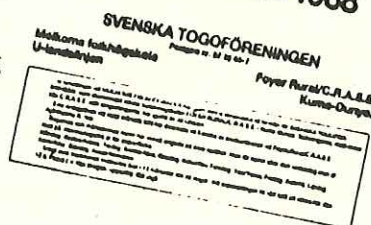
Större antal kan beställas mot räkning från:

U-landslinjen Molkoms folkhögskola
660 60 Molkom tel. 0553/10004

PRIS 30:-

**ALMANACKA
CALENDRIER 1988**

Föreningsnytt

REFERAT FRÅN STYRELSEMÖTET

Svenska Togoföreningens styrelsemöte den 2/10 var förlagt till Molkoms folkhögskola. Närvarande förutom styrelsemedlemmarna var föregående års och nuvarande togo-linje, samt våra båda gäster från Kuma; Abila och Kofi. Efter välkomnande och presentation lästes ett antal brev upp, bl.a. från M. Blu, där han talade om att han varit sjuk, att de skickade 80 000 SEK har kommit fram och att regeringen har köpt en elgenerator till centret. Vidare hade två positiva brev från snickarläraren Agbekponu kommit, där han talar om att det finns mycket att göra i centrets snickarverkstad just nu. I ett brev från kooperativet på CRASE talar man om att ett konto öppnats i Kpalime för deras räkning. Till detta konto överflyttades ca 1000 SEK från centrets konto i Kpalime.

Aktiviteter på centret har varit träplantering (teak och mango), rekreationssfest (köpt trummor), skörd av maniok varav en del har sålts. Man planerar att köpa några får till mer behöver då mera pengar.

På mötet beslutades att skicka 28 000 SEK till kontot i Lomé (SIDA-kontot), 5 000 SEK till kooperativet samt lärarlöner för sex månader (jan-juni).

Rainer åtog sig att undersöka vilka möjligheter som finns för att upprätta fonder för sjuk- och pensionsförsäkringar för lärarna på CRASE.

Mötet avslutades med fika på skolkooperativets mysiga fik STORMEN.

SVENSKA TOGOFÖRENINGEN

Utbetalningar under perioden 21/9 1987 - 31/10 1987.

(Gåvoredovisning på följande blad)

Till pågående utbyggnadsprojektet med SIDA-stöd	13 000:-
Till kontot i Lomé	8 000:-
Till kooperativets konto i CNCA	5 000:-
 Till lärarlöner för 6 månader	 8 306:20
Delbetalning av resa till Sverige för Abila och Kofi (Taget från bidrag från SFHL)	6 500:-
	27 506:20

SVENSKA TOGOFÖRENINGEN

Gåvoredovisning 21/9 1987 - 31/10 1987.

87-09-21	Bo Karlstens, Sör Sellnäs 51, 781 96 Borlänge	150:-
23	Oscar Andersson, Grapevägen 7, 792 00 Mora	25:-
24	Jill Ohlson, Kalhult skola, 283 00 Osby	300:-
	Leif o. Birgitta Svensson, Tråvad, 534 00 Vara	50:-
29	Gustaf Andersson, Vetevägen 6 B, 781 35 Borlänge	25:-
	Gunilla Persson, Esplanaden 13, 531 15 Lidköping	100:-
	Ingrid Axelsson, Karmgatan 89, 653 44 Karlstad	70:-
30	Elving o. Maj-Lis Falck, Graninge v. 15, 660 60 Molkom	100:-
	Fam. Callenmark, Liljegatan 9, 742 00 Östhammar	50:-
	Susanne Johansson, Esplanaden 22, 2 tr, 172 31 Sundbyberg	70:-
10-01	Curt Pettersson, Geijerskolan, 684 00 Munkfors	50:-
	Erik Ridderstolpe, Vallgatan 6, 411 16 Göteborg	50:-
	Jane Fredlund, Dadelgränd 12, 175 49 Järfälla	25:-
05	Valter Skog, Skäftingebacken 20, 6 tr, 163 64 Spånga	70:-
06	Birgitta Johansson, Staffansgården, 820 60 Delsbo	200:-
08	Lotta Utstrand, Bergsgatan 1 U, 632 26 Eskilstuna	20:-
09	Carina Arvidsson, Kemigränd 23, 902 41 Umeå	100:-
12	Leif Eriksson, V Bangatan 59 B, 195 00 Märsta	100:-
13	Edvin Liljemark, Brunnsberg 4201, 796 00 Älvdalen	50:-
	Inger Raaby, Völundsg. 4, 3 tr, 113 21 Stockholm	50:-
	Mariska Hurkmans, W. de Zwijgerlaan 6, 1901 Castricum, Holland	100:-
14	Togogr. -87, Molkoms folkhögskola, Box 66, 660 60 Molkom	375:-
22	Togogr. -88, Molkoms folkhögskola	720:-
	Edvin Liljemark	50:-
26	KG Mattsson, Äsvägen 1 A, 660 60 Molkom	100:-
	Birgitta Johansson	100:-
	Valter Skog	120:-
	Irène Johansson, Lillängen 4047, 661 00 Säffle	50:-
27	Gustaf Andersson	25:-
	Elisabeth Svensson, Magda Gärd, 640 25 Julita	50:-
28	Hans Hovenberg, Kaserngatan 31, 582 28 Linköping	75:-
29	Lars-Åke Matsson, Lollandsgatan 31, 163 43 Spånga	100:-
	Siv Pihlblad, Liljedalsv. 8, 440 80 Ellös	50:-
30	Billy Hildesson, N. Järnvägsg. 23 A, 827 00 Ljusdal	50:-
	Till Eje Lindbergs minne 21/9 - 31/10 från följande:	4 036:-
21/9	Fam. Bengtsson, Fasanv. 6, 775 00 Krylbo	
	Ove Olstad, Mora folkhögskola, 792 00 Mora	
	Solveig Andersson, Rommev. 111, 781 93 Borlänge	
22/9	Birgit o. Helge Säterkvist, Mårsgården, 795 00 Rättvik	
	Bodil o. Bo Alvimark	
25/9	Inga-Britta Nilsson, Solgården, 760 45 Grisslehamn	
	Fam. Lena o. Peter Högberg, Herrhagsv. 571, 791 75 Falun	
	St. Tuna o. Torsångs kyrkoförvaltning,	
	Mälareg. 16, 781 30 Borlänge	
28/9	Erling Märshagen, Lerdal 2252, 795 00 Rättvik	
29/9	Svea Örnstedt, Örnstigen 33, 3 tr, 183 50 Täby	
30/9	Christer o. Agneta Blomberg, Strålg. 7, 112 63 Stockholm	
	Erik Märshagen, Upplandsg. 55, 113 28 Stockholm	
	40-årsjubilerande Fornby-elever, HK 46-47	
1/10	Vännerna på Fornby/ M. Jansson, Fornby fhsk, 781 33 Borlänge	
5/10	Lärarrådet, Mora folkhögskola, 792 00 Mora	
6/10	Lisa o. Ingemar Mossberg, Borselv. 6, 792 00 Mora	
8/10	Margit o. Rainer Hielle, Skeriol, 792 00 Mora	
9/10	Margareta o. Rune Selén, Foghammarsv. 7, 740 50 Alunda	
	Thure Månsson, Hyttingsv. 11, 781 34 Borlänge	
22/10	Tora Sibbe, Kalkugnsv. 8 B, 597 00 Åtvidaberg	
	Totalt under perioden *	

7 656:-

Utbetalningar under perioden. Se föreg. blad!